

ARBITRAGEHOF

Arrest nr. 41/90 van 21 december 1990

Rolnummer 186

In zake : de prejudiciële vraag gesteld door de Raad van State bij arrest nr. 34.553 van 30 maart 1990, in zake de v.z.w. Environnement Beez-Long-Sart tegen de Stad Namen en het Waalse Gewest - tussenkomende partij : de n.v. Gralex.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters J. Sarot en J. Delva, en de rechters J. Wathelet, D. André, L.P. Suetens, M. Melchior en H. Boel, bijgestaan door de griffier H. Van Der Zwalmen, onder voorzitterschap van voorzitter J. Sarot,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. Onderwerp

Bij arrest nr. 34.553 van 30 maart 1990 heeft de Raad van State aan het Arbitragehof de volgende prejudiciële vraag gesteld :

"Worden de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat en de Gewesten geschonden door het decreet van de Waalse Gewestraad van 11 september 1985 "organisant l'évaluation des incidences sur l'environnement" (tot organisatie van de waardering van de weerslagen op het leefmilieu) inzover artikel 21 van het decreet elke rechterlijke overheid, ten deze de Raad van State, ertoe machtigt bevel te geven tot uitstel van de uitvoering van een machtiging gegrond op het niet in acht nemen van de regels inzake de milieu-effectrapportage ?"

II. De feiten en de voorgaande rechtspleging

De zaak is bij de Raad van State aanhangig gemaakt bij verzoekschrift van de v.z.w. Environnement Beez-Long-Sart, die de vernietiging vordert van een bouwvergunning. Bij afzonderlijke bij het verzoekschrift gevoegde akte vordert de verzoekende partij bovendien de schorsing van de uitvoering van de bestreden handeling op basis van artikel 21 van het decreet van de Waalse Gewestraad van 11 september 1985. In zijn arrest overweegt de Raad van State dat de aangebrachte vordering tot schorsing niet op artikel 17 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State

berust, maar op artikel 21 van het decreet van het Waalse Gewest van 11 september 1985 "organisant l'évaluation des incidences sur l'environnement dans la Région wallonne", dat bepaalt : "indien een verzoek, neergelegd voor een bestuurlijke of rechterlijke autoriteit tegen een machtiging, gegrond is op het niet in acht nemen van de regels van het systeem ter waardering van de weerslagen van het ontwerp op het leefmilieu, kan de autoriteit voor wie dit verzoek is neergelegd zelfs ambtshalve bevel geven tot uitstel van de uitvoering van het bestreden besluit waarbij in allerijl uitspraak wordt gedaan. De Deelregering kan de regels opstellen met betrekking tot de duur van het uitstel van de uitvoering, de opheffing hiervan alsmede de modaliteiten ter toepassing van het voorgaande lid" (vertaling zoals bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad).

De Raad van State voegt eraan toe : "Overwegende dat de eerste verwerende partij van oordeel is dat de Gewestraad, door die bepaling goed te keuren, de wetten op de Raad van State impliciet heeft gewijzigd, wat krachtens artikel 94 van de Grondwet tot de bevoegdheid van de nationale wetgever behoort; overwegende dat zij eraan toevoegt dat artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen geen toepassing kan vinden op aangelegenheden die bij de Grondwet aan de wet zijn voorbehouden; dat zij daaruit besluit dat door het genoemde decreet de regels worden geschonden die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten; overwegende dat de door de eerste tegenpartij opgeworpen vraag er een is waarover het Arbitragehof uitspraak moet doen krachtens artikel 26, § 1, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof; overwegende dat de Raad van State krachtens paragraaf 2, eerste lid, van dezelfde bepaling aan het Arbitragehof de prejudiciële vraag moet stellen die nader is omschreven in het beschikkend gedeelte van dit arrest".

Bijgevolg besluit de Raad van State de uitspraak op te schorten en wordt de voormelde prejudiciële vraag aan het Arbitragehof gesteld.

III. *De rechtspleging voor het hof*

De prejudiciële vraag is bij het Hof aanhangig gemaakt door de verzending van een expeditie van de beslissing tot verwijzing, op 4 april 1990 op de griffie ontvangen.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft de voorzitter in functie de leden van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben op 25 april 1990 geoordeeld dat er ten deze geen reden is tot toepassing van de artikelen 71 en 72 van de voormelde organieke wet.

Van de beslissing tot verwijzing is kennis gegeven conform artikel 77 van de organieke wet bij op 27 april 1990 ter post aangetekende brieven, op 30 april, 2, 3 en 10 mei 1990 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is in het Belgisch Staatsblad van 1 mei 1990 bekendgemaakt.

De v.z.w. Environnement Beez-Long-Sart, die woonplaats heeft gekozen op het kantoor van Mr. François Daout, advocaat, rue du Onze Novembre, 7, te 7000 Bergen, heeft een memorie ingediend bij op 8 juni 1990 ter post aangetekende brief.

De Vlaamse Executieve, Jozef II-straat 30, te 1040 Brussel heeft een memorie ingediend bij op 11 juni 1990 ter post aangetekende brief.

De Stad Namen, vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en schepenen, Hôtel de ville, Esplanade de l'Hôtel de ville, te 5000 Namen, heeft een memorie ingediend bij op 11 juni 1990 ter post aangetekende brief.

De Waalse Gewestexecutieve, rue de Fer, 42, te 5000 Namen, heeft een memorie ingediend bij op 13 juni 1990 ter post aangetekende brief.

De n.v. Gralex, die woonplaats heeft gekozen op het kantoor van Mr. Putzeys, Gehlen en Leurquin, Sint-Bernardusstraat 98, 1060 Brussel, heeft een memorie ingediend bij op 13 juni 1990 ter post aangetekende brief.

Afschriften van de memories zijn conform artikel 89 van de organieke wet op het Hof overgezonden bij op 28 juni 1990 ter post aangetekende brieven, op 2 juli 1990 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

De n.v. Gralex, de Waalse Gewestexecutieve, de Vlaamse Executieve en de Stad Namen hebben elk respectievelijk op 18, 20, 24 en 30 juli 1990 een memorie van antwoord ingediend.

Bij beschikking van 2 oktober 1990 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen tot 4 april 1991 verlengd.

Bij beschikking van 25 oktober 1990 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en heeft het de terechtzitting op 14 november 1990 vastgesteld.

Van die beschikking is kennis gegeven aan de partijen, die, evenals hun advocaten, van de datum van de terechtzitting op de hoogte zijn gesteld bij op 25 oktober 1990 ter post aangetekende brieven, op 26 en 29 oktober 1990 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

Op die terechtzitting :

- zijn verschenen
 - . Mr. S. Gehlen, advocaat bij de balie te Brussel, voor de n.v. Gralex;
 - . Mr. Ph. Bouillard, advocaat bij de balie te Namen, voor de Stad Namen;
 - . Mr. F. Daout, advocaat bij de balie te Bergen, voor de v.z.w. Environnement Beez-Long-Sart;
 - . Mr. V. Thiry, advocaat bij de balie te Luik, voor de Waalse Gewestexecutieve;
 - . Mr. P. Van Orshoven, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Vlaamse Executieve;
- hebben de rechters J. Wathelet en L.P. Suetens verslag uitgebracht;
- zijn voormelde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 62 en volgende van de organieke wet van 6 januari 1989 betreffende het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

Over de memorie van de Vlaamse Executieve

B.1. In haar "memorie" verklaart de Vlaamse Executieve tussen te komen en voorlopig te verwijzen naar de wijsheid van het Hof, onder voorbehoud van nadere stellingname in een memorie van antwoord.

Ondanks haar summier karakter kan die "memorie" aangemerkt worden als een memorie in de zin van artikel 85 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Over de prejudiciële vraag

A.1. De naamloze vennootschap Gralex en de Stad Namen zijn van mening dat artikel 21 van het onderhavige decreet de regels schendt die de bevoegdheid bepalen van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, omdat het een bij artikel 94 van de Grondwet aan de nationale wetgever voorbehouden aangelegenheid regelt.

A.2. De Waalse Gewestexecutieve, de Vlaamse Executieve en de v.z.w. Environnement Beez-Long-Sart zijn van oordeel dat de Waalse gewestelijke wetgever aan de artikelen 6, § 1, en 10, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 de bevoegdheid kan ontlelen om artikel 21 van het onderhavige

decreet vast te stellen.

B.2. De artikelen 3ter, 59bis en 107quater van de Grondwet en de artikelen 4 tot 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 hebben aan de decreetgever de bevoegdheid verleend om bij decreet een aantal aangelegenheden te regelen. Artikel 19, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bepaalt evenwel : "Het decreet regelt de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 4 tot 11, onverminderd de bevoegdheden die door de Grondwet aan de wet zijn voorbehouden".

Daaruit vloeit voort dat, behoudens het geval waarin een bijzondere en uitdrukkelijke machtiging door de gewone wetten tot hervorming der instellingen is gegeven, de decreetgever de hem toegewezen aangelegenheden enkel kan regelen mits hij op generlei wijze inbreuk maakt op de door de Grondwet aan de wet voorbehouden bevoegdheden.

De mogelijkheid die aan de Raden bij artikel 10 van de bijzondere wet is gegeven om rechtsbepalingen uit te vaardigen met betrekking tot aangelegenheden waarvoor zij niet bevoegd zijn, is niet van toepassing op de bevoegdheden die de Grondwet aan de wet voorbehoudt.

B.3. Artikel 94 van de Grondwet bepaalt : "Geen rechtbank, geen met eigenlijke rechtspraak belast orgaan kan worden ingesteld dan krachtens een wet".

Krachtens artikel 94 van de Grondwet bepaalt de wetgever de bevoegdheden van de rechtscolleges en met name die van de Raad van State.

Krachtens die bepaling stellen de bij koninklijk besluit van 12 januari 1973 gecoördineerde wetten op de Raad van State in artikel 14 de bevoegdheid tot vernietiging van de Raad van State vast, en in artikel 17, heringevoerd door de wet van 16 juni 1989, de mogelijkheid voor de Raad van State om de schorsing te gelasten van de uitvoering van de bestreden handeling of verordening.

B.4. Artikel 21 van het decreet, waarop de prejudiciële vraag betrekking heeft, bepaalt :

"Indien een verzoek, neergelegd voor een bestuurlijke of rechterlijke autoriteit tegen een machtiging, gegrond is op het niet in acht nemen van de regels van het systeem ter waardering van de weerslagen van het ontwerp op het leefmilieu, kan de autoriteit voor wie dit verzoek is neergelegd zelfs ambtshalve bevel geven tot uitstel van de uitvoering van het bestreden besluit waarbij in allerijl uitspraak wordt gedaan. De Deelregering kan de regels opstellen met betrekking tot de duur van het uitstel van de uitvoering, de opheffing hiervan alsmede de modaliteiten ter toepassing van het voorgaande lid". (vertaling zoals bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad).

Door elk rechtscollege en met name de Raad van State te

machtigen tot het gelasten van uitstel van de tenuitvoerlegging van een machtiging gegrond op het niet in acht nemen van de regels inzake de milieu-effectrapportage, regelt de decreetgever de bevoegdheid van de rechtscolleges en met name van de Raad van State. Zodoende regelt de decreetgever een aangelegenheid die door de Grondwet aan de nationale wetgever is voorbehouden.

Het artikel 21 van het decreet van 11 september 1985 schendt derhalve de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

Om die redenen,

Het Hof

verklaart voor recht :

artikel 21 van het decreet van het Waalse Gewest van 11 september 1985 "organisant l'évaluation des incidences sur l'environnement" schendt de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten in zoverre het elke rechterlijke instantie, en met name de Raad van State, ertoe machtigt bevel te geven tot uitstel van de uitvoering van een machtiging gegrond op het niet in acht nemen van het systeem ter waardering van de weerslagen van de ontwerpen op het leefmilieu.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, conform artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 21 december 1990.

De griffier,

De voorzitter,

H. Van Der Zwalmen

J. Sarot